

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні особливості формування і управління інноваційним потенціалом регіонального розвитку туризму та рекреації із залученням молодіжного ресурсу». Тернопіль. 15-17 жовтня 2015 року

УДК: 330.322.3: 379.85:477.8

¹Іртишева І.О., д.е.н., проф., Д.С. Войт, к.е.н.

¹Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, Україна

²Міжнародний університет бізнесу і права, Україна

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСУ РЕГІОНУ

Irtysheva I.O., Dr., Prof., Voit D.S., Ph.D.

STRATEGIC GUIDELINES OF INVESTMENT - INNOVATIVE DEVELOPMENT OF TOURIST - RECREATIONAL COMPLEX OF THE REGION

Туризм – це економічне, соціальне і політичне явище, значимо впливає на світоустрій і економіку багатьох країн і регіонів. Значення туризму у світовому господарстві постійно зростає, що пов'язано з ростом впливу цієї сфери діяльності на економіку багатьох країн світу, де вона виконує ряд важливих функцій. Україна володіє дуже значним туристським потенціалом, але він використовується слабо і часто нерационально.

Туристичний бізнес можна справедливо вважати бізнесом XXI століття, тому що він є одним з найбільш динамічних і прибуткових серед усіх галузей світового господарства. За даними статистики Всесвітньої організації туризму, на туризм припадає 10% валового світового продукту, 7% загального обсягу інвестицій, 5% усіх податкових надходжень. Туристична діяльність безпосередньо впливає на близько 40 галузей економіки і 10-15% працездатного населення будь-якої країни: це ціла галузь, яка об'єднує навколо себе багато супутніх галузей, таких як пасажирські перевезення (авіа, авто та морські), сфера побутових послуг (готелі, ресторани, пральні, розважальні заклади тощо), сувеніри та багато інших.

Вплив туристично-рекреаційного комплексу у світі важко недооцінити, оскільки саме він робить великий внесок у зміцнення контактів і встановлення добрих відносин між країнами, поліпшення порозуміння між народами, виступає чинником зміцнення авторитету держави на міжнародній арені, вироблення її ідентичності та іміджу, формує національну гідність, удосконалює особистість та суспільство, стимулює розвиток світової торгівлі, гуманітарних сфер, міжнародного співробітництва, відродження культурної спадщини та традицій, залучає інвестиції, розвиває інфраструктуру, сільське господарство тощо. Саме тому, розроблення механізму обґрунтування та прийняття управлінських рішень з питань регіонального розвитку туристично-рекреаційного комплексу шляхом удосконалення форм та методів координування напрямів іноземного інвестування є особливо актуальними для нашої країни в умовах виходу з кризи.

Вигідне географічне розташування Миколаївської області зумовлює необхідність формування сучасної ефективної курортно-рекреаційної економіки як важливої підсистеми регіональної економіки на базі оптимізації організаційно-економічного механізму функціонування санаторно-курортних комплексів і гармонізації інтересів всіх його учасників. Тому стратегічним завданням має стати розвиток туристично-рекреаційного комплексу регіону, як високоприбуткової сфери, яка сприятиме залученню інвестиційних ресурсів та розширенню їх обсягів, створення відповідної інфраструктури туристично-рекреаційних зон в відповідності міжнародним стандартам, максимізацію прибутків від інвестиційної діяльності та мінімізацію інвестиційних ризиків.

Згідно з Державним реєстром суб'єктів туристичної діяльності за станом на 01.08.2014 у Миколаївській області зареєстровано 11 суб'єктів туроператорської діяльності (туроператорів) та 65 туристичних агентів. В області діють 2020 підприємств ресторанного господарства, з них: кафе, закусочних, буфетів (кіосків), літніх майданчиків – 1508, барів – 297, ресторанів – 44, їдалень – 171.

За станом на 15.08.2014 в області нараховується 74 об'єкти сільського (зеленого) туризму, найбільшими з яких є: ферма «Саванна» (с. Ставки Веселинівського району); Страусина ферма «Кременівський страус» (с. Кременівка Веселинівського району); PRIVAT комплекс рибалки и відпочинку «Золота Підкова» (с. Кандибине Новоодеського району); Розважальний центр «Козацька застава» (сmt Костянтинівка Арбузинського району).

Область представлена 141 територією та об'єктом природно-заповідного та природоохоронного фонду загальною площею 75 тис. га, найбільшими з яких є:

- частина Біосферного заповідника «Чорноморський»;
- природний заповідник «Єланецький степ»;
- Національні природні парки «Бузький Гард», «Білобережжя Святослава»;
- регіональні ландшафтні парки «Приінгульський», «Тилігульський», «Гранітно-степове Побужжя» та «Кінбурнська коса».

Для ефективного розвитку туристично-рекреаційного комплексу, перед регіональними органами влади в Миколаївській області, стоїть найважливіше завдання – формування комплексної інвестиційно-інноваційної стратегії регіону, що відповідає сучасним потребам суспільства й економіки, сучасному етапу науково-технічного прогресу і світовим пріоритетам. Інвестиційно-інноваційна стратегія, що базується на принципах використання регіонального потенціалу у сфері науки, техніки й виробництва і враховує сучасні інтернаціональні тенденції розвитку світового співтовариства, особливості сучасного етапу науково-технічного процесу, регіональні інтереси й вимоги національної безпеки, повинна стати основою швидкого інтенсивного зростання туристично-рекреаційного комплексу Миколаївської області.

Основними джерелами інвестування інноваційної діяльності туристично-рекреаційному комплексі виступають:

- власні кошти підприємств туристично-рекреаційного комплексу (амортизаційні відрахування, виручка від реалізації окремих видів майна, нерозподілений прибуток та інші грошові накопичення);
- кредитні ресурси (кредити банків, фінансовий лізинг, кошти Державного інвестиційного фонду та Фонду фундаментальних досліджень);
- бюджетні кошти (державного і місцевого рівня);
- вітчизняні та іноземні інвестиції (гранти, міжнародні програми, пайові внески іноземних інвесторів, кошти іноземних наукових фондів).

Сьогодні для переходу туристично-рекреаційного комплексу Миколаївської області на інноваційно-інвестиційний шлях розвитку є вагомими підстави – наявний ресурсний потенціал, адміністративний ресурс для забезпечення підтримки і просування інновацій, існує інтерес як національних так і іноземних інвесторів, який за належної регіональної інвестиційно-інноваційної політики міг би спрямовуватися у інновації. Саме інвестиційно-інноваційний розвиток туристично-рекреаційного комплексу області, створить умови для росту конкурентоспроможності економіки регіону, підвищення ефективності діяльності в туристично-рекреаційному комплексі, що має формувати підґрунтя для збалансованого розвитку всіх сфер регіону.

Ефективна інвестиційно-інноваційна стратегія розвитку туристично-рекреаційного комплексу Миколаївської області повинна бути зорієнтована на чітке визначення цілей і пріоритетів, виявлення сильних і слабких сторін, планування дій з

урахуванням ризику, раціональне розподілення відповідальності, ефективну організацію робіт і контролю, врахування інформаційного фактору та ведення моніторингу.

Активізація інвестиційно-інноваційних процесів в туристично-рекреаційний комплекс Миколаївської області повинна забезпечуватися:

- консолідуванням зусиль органів регіональної влади, підприємств та установ, незалежно від форм власності, для залучення інвестицій в туристично-рекреаційний комплекс області;
- створенням системи координації взаємодії органів регіональної влади, підприємств, установ, банків, консалтингових та інформаційних фірм для залучення інвестицій;
- наданням інформації потенційним інвесторам про можливості підприємств, організацій та установ туристично-рекреаційного бізнесу області;
- раціональним використанням інвестиційних і кредитних ресурсів;
- підвищенням конкурентоспроможності підприємств туристично-рекреаційного комплексу як на внутрішньому так і на зовнішньому ринках;
- розробкою регіональних інвестиційних та інноваційних програм, проектів, пропозицій для залучення інвестицій на технічне переобладнання підприємств туристично-рекреаційного бізнесу;
- освоєнням інноваційних «продуктів» в туристично-рекреаційному бізнесі і стабілізацією роботи даних підприємств в регіоні;
- підвищенням привабливості для інвесторів великих туристично-рекреаційних підприємств регіону;
- розвитком малого та середнього бізнесу, сприянням створенню інноваційних підприємств.

Забезпечення можливостей більш тісної співпраці наукових установ і бізнес-структур в туристично-рекреаційному комплексі дозволить підвищити практичну значущість нових методів лікування та відпочинку, розширить можливості збільшення обсягів фінансування перспективних наукових досліджень в сфері рекреації та туризму, дозволить підвищити рівень престижу наукової діяльності серед молоді, що позитивно відбиватиметься на посиленні стратегічного потенціалу регіону.

Перелік посилань

1. Концепція Закону України "Про спеціальний режим інвестиційної діяльності у сфері туризму, готельного господарства і курортів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://frtu.org.ua/uk/proekti-frtu/135-tematichni-proekti/543-kontseptsiya-zakonu-ukrajini-pro-spetsialnij-rezhim-investitsijnoji-diyalnosti-u-sferi-turizmu-gotel'nogo-gospodarstva-i-kurortiv>
2. Приварникова І.Ю., Використання іноземного досвіду залучення інвестицій в розвиток туристичної інфраструктури АР Крим / І.Ю. Приварникова, І.А. Крутіна // Экономика Крыма. - №1(38). – 2012. – С. 113-116.